

PARTER (Antal motparter: 1)

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA
AA

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 60 000 kr.

YRKANDEN MM

Finansinspektionen har yrkat att **AA** ska betala en sanktionsavgift om 70 000 kr.

AA har vidgått att han har handlat på det sätt som Finansinspektionen påstått, men har bestritt yrkandet om sanktionsavgift.

GRUNDER M.M.**Finansinspektionen**

AA har på värdepappersmarknaden i Stockholm den 21 augusti 2018 handlat aktier i bolaget True Heading AB.

AA har kl. 09.16.24 lagt en köporder om 15 000 aktier till priset 0,219 kr per aktie. Därefter, kl. 09.18.12, har han lagt en köporder om 17 980 aktier till samma pris. Båda dessa order har omedelbart omsatts i sin helhet. Senare, kl. 09.30.58, har **AA** lagt en köporder om 100 aktier till priset 0,38 kr per aktie. Vid denna tidpunkt hade skillnaden mellan bästa köp- och säljkurs ökat kraftigt som en följd av att bästa säljkurs flyttats upp till 0,38 kr per aktie, medan bästa köpkurs hållit sig mer konstant och i linje med tidigare nivåer. Sett i relation till hans innehav och det courtage om 59 kr som **AA** har betalat kan ett köp av 100 aktier inte anses ha varit kommersiellt motiverat. Som en följd av det höga priset på hans köporder har en intradagsauktion utlösts, som pågick i tre minuter. Syftet med en intradagsauktion är att kunder under denna tid ska ha möjlighet att justera sin order ifall något blivit felaktigt. Under auktionen har dock **AA** order legat kvar oförändrad och vid auktionens slut kl. 09.33.58 har **AA** order om 100 aktier till priset 0,38 kr per aktie omsatts. Transaktionen om 100 aktier gjorde att priset på aktien steg med 73 procent i relation till närmast föregående transaktion.

Genom köpet av 100 aktier har AA höjt värdet på sitt eget innehav. Prishöjningen har varit en signal till marknaden om ett högt intresse för aktien som i detta fall inte motsvarades av ett faktiskt ökat intresse. Efter AA köp har ytterligare avslut skett på liknande nivåer. Andra aktörer på marknaden har därför vilseletts av AA transaktion. Hans köp om 100 aktier har alltså gett, eller kan förväntas ha gett, falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien. Transaktionen har senare makulerats av handelsplatsen.

Den utförda transaktionen är otillåten enligt artiklarna 12.1 a och 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (marknadsmissbruksförordningen).

AA

Hans transaktion har utförts av legitima skäl och omfattas därför inte av förbudet mot marknadsmanipulation. Den aktuella dagen genomförde han två säljordrar för att kunna frigöra kapital och köpa aktier i True Heading AB. Han köpte först 15 000 aktier och sedan 17 980 aktier för dessa pengar. Han försökte även lägga en tredje köporder på 1 000 aktier men den gick inte igenom då det saknades täckning. Han testade då att ta bort en nolla från orden och den gick då igenom.

När hans köporder gick igenom var det till lägsta tillgängliga säljpris på marknaden. Det var Avanzas tradingapplikation som automatiskt lade in det lägsta säljpriset i köpordern. Han valde inte manuellt. Det saknar betydelse för honom att courtaget är 59 kr. Det betalar han för varje transaktion och om företagets värde skulle öka, såsom alla pressmeddelanden antydde, skulle ökningen i värdet ha täckt courtagekostnaden.

Han köpte ytterligare 10 000 aktier i True Heading AB den 24 augusti 2018 för 0,40 kr per aktie, vilket var dyrare än hans första köporder. Han trodde på företaget och ville därför ha fler aktier. Hade han velat manipulera marknaden så hade han köpt alla sina aktier innan kursen höjdes och sålt dem efter den påstådda marknadsmanipulationen. Aktien i True Heading AB både ökade och minskade i värde såväl före som efter hans köp den 21 augusti 2018 på grund av ett generellt marknadsintresse.

UTREDNING OCH HANDLÄGGNING

Finansinspektionen har som bevisning åberopat avsluts- och orderlistor, spreadgrafer, översikt av innehav, kundinformation och Spotlights handelsregler samt ljudinspelningar från telefonsamtal mellan dels Spotlight och Avanza Bank, dels mellan Avanza Bank och AA

Målet har med stöd av 45 kap. 10 a § första stycket 3 rättegångsbalken avgjorts utan huvudförhandling.

DOMSKÄL

Det finns formella förutsättningar för en prövning av yrkandet

Den aktuella aktiehandeln ägde rum den 21 augusti 2018. AA delgavs ett sanktionsföreläggande den 31 maj 2020, det vill säga inom den frist om två år från överträdelsen som uppställs i 5 kap. 14 § första stycket lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen). Om ett sanktionsföreläggande inte godkänns får Finansinspektionen enligt 5 kap. 21 § kompletteringslagen väcka talan vid Stockholms tingsrätt.

Delgivningen av sanktionsförelägandet får anses ha preskriptionsbrytande effekt även i förhållande till den efterföljande handläggningen i domstol. Det finns alltså formella förutsättningar för att pröva Finansinspektionens yrkande.

AA agerande har utgjort marknadsmanipulation

Av artiklarna 12.1 a och 15 i marknadsmissbruksförordningen framgår att utförandet av en transaktion, läggandet av en handelsorder eller annat beteende som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument är marknadsmanipulation och otillåtet. Det räcker således att transaktionen, när den genomfördes, kunde förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris. Det krävs inte uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska kunna konstateras. Huruvida transaktionen genomförts med uppsåt eller oaktsamhet kan dock, i begränsad utsträckning, påverka graden av ansvar vid fastställandet av sanktionen.

Från förbudet mot marknadsmanipulation har i marknadsmissbruksförordningen gjorts undantag för fall då det är visat att transaktionen utförts av legitima skäl och stämmer överens med godtagen marknadspraxis som fastställts i enlighet med artikel 13 i förordningen. Båda kraven måste vara uppfyllda för att undantaget ska gälla. Den behöriga myndigheten i Sverige, Finansinspektionen, har inte fastställt någon sådan praxis. Eftersom det inte finns någon etablerad godtagen marknadspraxis är undantaget inte tillämpligt, och tingsrätten har inte anledning att pröva **AA** invändning om att den nu aktuella transaktionen utförts av legitima skäl.

AA har vidgått att han genomfört de aktuella transaktionerna på det sätt som Finansinspektionen har påstått, vilket också får stöd av utredningen i övrigt. Det är därmed klarlagt att han under en period om ca 15 minuter den aktuella dagen köpt först 32 980 aktier genom två transaktioner och kort därefter en mindre post om 100 aktier i True Heading AB. Det framgår vidare av utredningen att den sista köpordern avvek så kraftigt från senast betalda kurs att en intradagsauktion aktiverades och att köpordern efter avslut höjde ”senast betalt-kursen” med 73 procent.

AA har invänt att hans köp om 100 aktier har gjorts utan syfte att manipulera kursen och att det var Avanzas tradingapplikation som automatiskt lade in det lägsta säljpriset i köpordern. Som redogjorts för ovan krävs varken uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska kunna konstateras. Tingsrätten konstaterar dock att AA i förevarande fall har haft möjlighet att, under den intradagsauktion som utlösts av hans köporder, upptäcka det avvikande priset och justera sin köporder, vilket dock inte skett. Enligt tingsrätten talar det aktuella tillvägagångssättet i stället för att syftet med transaktionerna var att höja kursen på eget innehav. Det faktum att AA inte lade någon säljorder på sitt innehav påverkar inte den bedömningen. Det har inte framkommit att AA skulle haft något annat kommersiellt intresse bakom den sista transaktionen, då det skulle kräva att priset på aktien gick upp med ca 155 procent för att köpet inte skulle bli en förlustaffär med anledning av courtaget om 59 kr.

Den prisökning som AA köp av 100 aktier har gett upphov till har följaktligen inte motsvarat något verkligt ökat intresse för aktien. Transaktionen har gett eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien. AA agerande har därmed utgjort marknadsmanipulation. Agerandet kan enligt tingsrätten inte anses ringa eller ursäktligt och det föreligger inte i övrigt några särskilda skäl för att avstå ett ingripande mot honom (se 5 kap. 17 § 1 och 4 kompletteringslagen). Det betyder att AA ska betala sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Avslutningsvis ska hänsyn tas till den berörda personens

finansiella ställning och den vinst som denna har erhållit till följd av överträdelsen.
(Se 5 kap. 15, 16 och 18 §§ kompletteringslagen.)

Sanktionsavgiften för överträdelser i form av handel med små volymer som påverkar kursen utan att motsvara verklig förändring av tillgång och efterfrågan, ska som utgångspunkt bestämmas till mellan 40 000 och 140 000 kr. En sanktionsavgift på 70 000 kr utgör normalbelopp vid avsaknad av förmildrande eller försvårande omständigheter, men en helhetsbedömning får göras i det enskilda fallet.
(Se ”Enpetarna I–III” NJA 2020 s. 858.)

Omständigheterna kring överträdelsen talar i förevarande fall för att sanktionsavgiften bör ligga kring normalbeloppet. Handläggningen hos Finansinspektionen har dock dragit ut på tiden och det dröjde närmare två år från överträdelsen till det att myndigheten utfärdade ett sanktionsföreläggande och därefter över ett år innan Finansinspektionen väckte talan vid Stockholms tingsrätt. Denna långa tidsutdräkt medför att sanktionsavgiften bör bestämmas till ett något lägre belopp än vad som annars skulle varit fallet (jfr prop. 2016/17:22 s. 225). Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att sanktionsavgiften bör bestämmas till 60 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 25 oktober 2021. Prövningstillstånd krävs.

Linda Kullberg